

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Dominico Loricato eremita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

fideliter enunciauit. Deinde etiam ille recedit, fratremque præ angustia multo sudore madentem relinquit. At ille fratribus visionem refert, seque sanatum iri constanter affirmat. Circa festum natalis Christi non sine ingenti labore Brugas venit, beati Donatiani corpus inuisit, magnisque pressus doloribus, imminente Christi natiuitate perfectè reualescit, munusque à sene indictum offert. Accidit hoc anno salutis millesimo octogesimo octauo, eodemque tempore apud sacrum beatissimi Donatiani corpus cum magna Cleri populi que exultatione fideliter recitatum est.

Paralyticus apud corp^s S. Donatiani perfectè restituitur.

VITA VENERABILIS DOMINICI LORICATI,

PER PETRUM DAMIANI AD ALEXANDRUM

Papam scripta. Habetur Tomo 8. Aloysij.

DICE sanctissime pater, dum Epistola, in qua vitam Rodulphi descripsimus, gerulus, qui ad vos veniat, quaritur, & non suppetit: repente aliud, quod vberius ad edificationem proficere valeat, si scribatur, occurrit. Et forsatis ob hoc nuncius mihi superna dispositione subtrahitur, vt interim vacantem me stylus ad aliud transferat. Vir itaque Dei Dominicus, pater & dominus meus, antè annum defunctus est: cuius vita si scribatur, vereor ne forsatis à quibusdam fratribus incredibilis indicetur. Sed absit à me mendacium scribere. Nam qui veritatem pro viribus veraciter colo, commentum fallaciae non admitto. Neque enim illud nos later Apostoli, qui cum pramississet: Si Christus non resurrexerit, inanis est ergo prædicatio nostra, inanis est & fides vestra: statim subiunxit: Inuenimur autem & falsi testes Dei, quoniam testimoniū diximus aduersus Deum, qui suscitauerit Christum, quem non suscitauit, si mortui non resurgunt. In quibus Apostolica sententia verbis, vt diutius non immoremur, in promptu lector intelligit, quoniam qui vel Deum, vel Dei seruum mirabile quid fecisse confingit, non modo fabricati mendacij premium non meretur, verum etiam aduersus eum quem laudauerat, falsum testimonium protulisse conuincitur.

Octobris 14 Cap. 1.

Dominici sanctissima vita.

1. Cor. 15.

Dominicus itaque cum esset in seculo clericus, quia tunc Simoniacæ vigeat hæresis, quæ & nunc vtiā prorsus esset extincta, vt presbyter fieret, à parentibus eius data est Episcopo hircinæ pellis aluta. Sed quia, sicut ait Apostolus, diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum: hæc vna beati viri culpa, multorum post bonorum probatur extitisse materia. Nam hoc pauore perterritus, cōtempnit seculum, induit monachum, arduumque mox eremiticæ vitæ, tanquam bellator intrepidus, arripuit institutum. Sed quia malè promotus est, donèc vixit, sacrosancti altaris vsurpare ministerium non præsumpsit. Virgo vsque ad obitum fuit, vitam eremiticam non omisit: vbi nimirum sub magisterio sancti viri Iohannis, qui dicebatur de Monte Ferenti, per plurimos vixit annos. In illa igitur eremo, quæ scilicet erat in regione, quæ dicitur Luccoli, constituta, decem & octo videbantur cellulæ ad habitandum fratribus deputatæ, vbi nimirum sub hac regula vivebatur, vt nunquam vinum biberent, nunquam adipe alimenta condirent, vnum in Dominica die, sed & quinta feria pulmentum sumerent, quinque per hebdomadam diebus in pane & aqua ieiunium celebrarent, solis autem orationibus vacantes, vel manuum operibus insistentes, non agriculturam exercebant, non prædia, vel aliquam substantiam, præter vnum sagnarium, possidebant. Cum quo scilicet asello, vel equo, vnus erat minister, qui vel ad acquirendas, vel ad terendas, fruges indeficiens discurrebat, solusque eos cunctis necessitatibus sustentabat, Iohannes scilicet: qui postmodum loci Abbas factus, sub honesta rexit administratione conuentum. Tenebat autem per totam hebdomadam districta censura silentium, quod utique Dominica die post vesperam, cibumque soluentes, habebant loquendi inuicem vsque ad completionis officium libertatem. Nudis præterea pedibus & cruribus iugiter in cellulis morabatur. Dixit autem mihi, quia cum cohabitaret Ansoni, religioso videlicet viro, quem & ipse vidi, quotidie per omnes canonicas & disciplinā sibi inuicem scoparum ictibus ingerebant. Qui videlicet Anso sibi aliquando conquestus est, quod nouem diarias panis pensas in ventre simul haberet.

Cap. 2.

Rom. 8.

Fit monachus eremita.

Manet virgo.

Nora, arduum vitæ institutum.

Abstinencia eius.

Silentium diurnum.

for. horæ

Tanta

Mira incidia. Tanta quippè macerabantur inedia, vt aridus panis constiparetur in ilibus, ac digeri difficilè posset.

Cap. 3. Illic etiam quidam frater erat, qui sepe vagabundus egredi de cella tentauerat, quem Iohannes Prior eremi, prout dignum erat, prius austerè corripuit, deinde in sua præsentia vapulare præcepit. Cumq; iubente magistro, se cœpisset induere, superbè locutus est: quem rursus magister exui, rursus præcepit verberari. Sed adhuc etiã se vestire incipiens, superbum quid effluere non cessauit: sic tertio, sic quarto, & si ritè teneo, vsq; sexies verberatus est, nec emendatus. Exutus enim, & reindutus, humilia respondere nõ potuit. Septima verò vice flagellatus, cum se cœpisset induere, clara statim voce clamauit, dicens: Ecce diabolus abiit, ecce nequissimus cordis mei habitator aufugit, meque nexibus, quibus adstringebar, extractis liberum reliquit. Iam iam domino ac magistro meo libenter obtempero, eiusq; me subdendum legibus per omnia repromitto. Hoc modo frater ille ad humilitatis custodiam redijt, & in cellula iugiter perseuerans, deceterò irreprehensibiliter vixit.

Frater superbus flagellis tandem corrigitur.

Cap. 4. Longè verò post, magistro præbente consensum, dignatus est vir sanctus prædictus mihi misero, & quem ipse suscipere dignaretur, indigno, mira se prorsus humilitate committere, & sicut Abbati monachum subiugare. Cui nimirum præstitit, non accepit. Et quem susceperam velut in subiectione clientem, gaudeo me in schola Christi veræ philosophiæ percepisse * datorè. Itã quippè vita eius, prædicatio & ædificatio, doctrina erat, & disciplina. Sed quia nos nonnulla huius sancti viri dicta, vel facta per diuersa dictatûs nostri iam opuscula sparsimus, non viderur absurdum, si eadem hic, quæ ramen præ manibus habentur, eo ipso stylo, quo scripta sunt, apponamus. Sanè facilioris est exitus, ex dolatis lignis domum construere, quàm dolando simul & construendo laboris exercitium geminare. Nam & de templo Salomonis scriptum est: Domus autem cum ædificaretur, de lapidibus dolatis atque perfectis ædificata est: & malleus, & securis, & omne ferramentum non sunt audita in domo, cum ædificaretur. Habemus & nos, iuxta nostræ manûs impolitiem, politos lapides, quos vtiq; sufficit nobis, vt in structura duntaxat, itã vt inuenti sunt, simpliciter ordinemus.

Cap. 5. In Epistola itaq; ad dominum Teozenem inclusam missa, hoc me scripsisse reperio: Sed cur ego sanctos cõmemorando viros diuersa passim loca perlustro, quando quidem intrã limen, & præ manibus teneo, ad cuius dignè efferenda præconia impar viribus non assurgo? Certè cellulis altrinsecus constitutis, solo basilicæ mediantis interstitio, ego illeq; diuidimur. Cuius si virtutibus enumerãdis inuigilo, antè dies elabitur, quàm scribendi materia deficere posse videatur. Dominicum dico, doctorem videlicet, & dominum meum: cuius quidè lingua rustica est, sed vita artificiosa satis, & lepida. Quæ sanè vita satis vtilis ad ædificationem, vniuersis operibus prædicat, quàm sterilis quorundam lingua, quæ accurata phalerata vrbانيتatis verba inaniter trutinat. Longo iam annorum elabente curriculo, ferrea ad carnem lorica præcinctus, infederabilem pugnam cum iniquis spiritibus conferit, semperq; paratus ad prælium, non solum corde, sed & corpore præmunito aduersus hostiles acies feruidus bellator incedit. Hanc autem continuã vitæ consuetudinem indifferèter habet, vt vix dies vlla prætereat, quin duo psalteria modulando, vtraque manu scopis armata nudum corpus allidat. Et hoc remissiori quidem tempore. Nam Quadragesimalibus circulis, siue cum pœnitentiam peragenda habet, (crebrò enim centum annorum pœnitentiam suscipit) tunc per dies singulos, dum se scoparum tonsionibus afficit, vt minus, tria psalteria meditando perfoluit. Centum autem annorum pœnitentia, sicut ipso auctore didicimus, sic expletur: Cum tria scoparum millia vnum pœnitentię annum apud nos regulariter expleant, decem autem psalmodiarum modulatio, vt sæpe probatum est, mille scopas admittat, dum centum quinquaginta psalmis constare psalterium non ambigitur, quinq; annorum pœnitentia in vnius psalterij disciplina rectè supputantibus inuenitur. Porrò siue quinque vicies, siue viginti quinque, centum faciunt. Consequitur igitur, vt qui viginti psalteria cum disciplina decantat, centum annorũ pœnitentiam se peregisse confidat. Quanquã & in hoc omnè modum

Domineus ferrea lorica ad carnem indurus.

Nota vitæ austeritatẽ.

9. Dominicus Benjamin, id est, doloris filius nuncupatur.

Dominicus superet: quia cum nonnulli vnam manũ in disciplinis agendis exerceant, iste, vt reuerã Benjamin filius, contra rebelles carnis illecebras vtraq; manu infatigabiliter pugnat. Hanc autem centum annorum pœnitentiã, vt mihi ipse professus est, facillè sex diebus ex more consummat. Memini quoquẽ, quia cuiusdam Quadragesimæ imminētis initio, mille annos imponi sibi per nos ad pœnitentiã petijt, quos certè

tè

tè omnes fermè, antequàm ieiunij tempus transigaretur, expleuit. Et paulopòst hoc profecutus sum.

Nunc ad Dominicū, de quo cœperat, sermo recurat. Enimuerò cū hunc iam & incurua senectus deprimat, & crebris insupèr sèpè laboribus contabescat, mirum vndè illi tantus feruor incandeat, vt in spiritualibus exercitijs se sèpè inuictum, sèpè infatigabilem reddat. Nam, vt ipso referente cognoui, sèpè duo psalteria cum disciplinis stando continuat, ita vt neq; interim sedeat, neq; vel ad momentum à * persecutionibus incredibili mentis feruore quiescat. Inquirenti mihi aliquandò, vtrum possit cum ferrea vestis pondere aliquantispèr genuum flexibus insudare, sub hac mihi dedit obscuritate responsum: Cū incolumitas, inquit, mihi votiua responderet, quandoq; per omnes totius psalterij quindenos psalmos centiès genuflectere confueui. Quod quidem tunc non diligenter attendi, postmodum verò quod dictum fuerat, mente reuoluens, à depresso homine mille in vno psalterio † fieri admiratus expaui. Quadam die post vesperam, cellulā meam ingressus, Magister, inquit, (hoc enim indigno vocabulo me ex humilitate compellat) hodiè feci, quod hactenus me fecisse non memini. Octo nempe psalteria inter diem ac noctem modularus expleui. Videbatur autem tunc totus vultus eius, vt scopis attritus, ac sulcantibus quibusdam vibribus liuefactus, tanquàm si pila fuerit, ptisanarum videlicet more, contusus. Psalmodia sanè illi idcirco tam facilè prouenit, quia non tam verba, vt ipse asserit, lingua perstreptente reuoluit, quàm sensum mentis viuacitate percurrit.

Aliquandò à me remotus habitabat, cumq; ad me ingressum, quibus tunc se vitæ legibus regeret, inquisissem, respondit, se carnaliter viuere, & quintis sèpè ferijs cum Dominicis diebus, à solito se abstinentiæ rigore laxare. Requisitus, vtrum quolibet pulmento, ouis, vel caseo vesceretur, negauit. Rursus, si piscibus, aut pomis: Pisces, ait, & poma, si qua sunt, agrotantibus præbeo, quorum non minimam multitudinem iacere in nostris partibus ingemisco. Cumque illum durus exactor in angusto concluderem, dicens: Vndè ergò illis diebus remissus viuis, si nihil eorum comedis, quæ necessè sit vel ignibus decoqui, vel arboribus inueniri? Respōdit: Fœniculo, inquit, cum pane libenter vescor. Mox nimirum peritè cognoui, quàm carnaliter homo viueret, qui suas delicias fœniculum constituisset. Habet planè vberem lachrymarum gratiam, sed alternam. Cū enim reclusus sub districto se silentio reprimat, mox vt voluerit, affluenter plangit. At si colloquio frequenter, fletum se amisisse conqueritur. Sed & ego illi sèpè penuriam meæ ariditatis impropero, dicens: Heu, inquam, mi pater, istæ tuæ lachrymæ infœcundæ sunt, quæ alias orando lachrymas parere nequeunt. Optarem nanq; quod consequens est, nimirum vt sicut tu mihi pater es, ita nihilominus & tuæ lachrymæ mearum quoquè lachrymarum fierent genitrices.

In Regula quoquè eremitica inferuisse me recolo. Dicam: Sed quis scit, vtrum fides assertioni fidelissimæ præbeatur? At paruipendendum est, si humana temeritas arguat, quem summa veritas falsitatis excusat. Est inter nos, qui nonnunquam vno die continuato cum nocte, nouem psalteria meditando decurrat, & interim penè semper vtraque manu, scopis armata, nudum corpus afficiat. Notandum autem, quia dum hæc peragere satagit, nocte, vel die dormire non vacat: sed aliquandò genua flectens, dum caput terræ deponit, sic nudo repente somnus obrepit, eoque solo contentus est. Hic mihi aliquandò fraterna familiaritate conquestus est, quia cū nouem sic psalteria sèpè modulando perficeret, ad decimum nunquam potuerit peruenire.

In Epistola quoquè, quā Blanca Comitissæ direximus, hæc nos indidisse videmur. Vtinam daretur tibi nunc dominum meum videre Dominicum, qui quod imperitæ linguæ conatur officio, ipse te efficaciori luculentissimæ vitæ doceret & informaret exemplo. Hic denique à tribus circiter annorum lustris lorica ferrea vestitur ad carnem, duobus autè ferreis circulis in corpore cingitur, duobus itè per brachiorum armos arcatur.

Sed quia de illo in alijs nostris opusculis iam plura digessimus, nunc quod vix ante sex dies ad nos veniès retulit, proferamus. Ait itaque: Cōtigat me nôsse, quòd scripseris, nouem me vno die psalteria decantasse cum corporalibus disciplinis. Quod certè cū audiui, tremefactus expaui, & conscientia remordente congemui. Vg, inquam, mihi: eccè hoc de me, nesciente me, scriptum est, & tamen vtrum à me hoc fieri potuisset, ignoro. Ego rursus experiar, & an hoc implere potuerim, indubitanter agnoscam.

Cap. 6.
Magnus feruor in fene.

* percussio-
bus legen-
dum puto.

† genuflexi-
ones, hic de-
esse videtur.

Cap. 7.

Lautior ei-
bus eius, pa-
nis cum fœ-
niculo.

Cap. 8.

Nouè Psal-
teria dicit
intra 24. ho-
ras medi-
tando.

Cap. 9.

Duobus cir-
culis ferreis
circuncin-
gitur.

Cap. 10.

XII. Plalteria continentur absoluit virginitatem le cadens.

S. Michaelis festiuitas.

Multi eius exemplo flagellationis purgatorij arripiunt.

Cap. 11.

Nota difficultimum laborem quotidianum.

Cap. 12.

Diutissime orat extensis brachijs.

scam. Quarta igitur feria me vestibus exui, & armata scopis vtraque manu, totam noctem ducendo per uigilem, psallere, ac me verberare non destiti, donec die altero decursis duodecim ex more psalterijs partem decim tertij, vsq; ad psalmum, Beati quorum, absolui. Porro quod nobis durum sæpè videret & asperum, quàm ille puerile deputer ac despectum, vno doceamus exemplo. Frater quidam cum à scoparum ictibus nimis abhorreret, atque perferre grauissimum iudicaret, tandem tamen domini Dominici crebrius insistens adhortationibus acquieuit, ac per modulationem totius psalterij, & insupèr quinquaginta psalmorum, sibi met disciplinam inferre proprijs manibus non cessauit. Erat autem nox illa præcedens Dominicam diem, & beati Michaelis festiuitatem. Cumq; factò manè ad prædictum senem frater ille venisset, timens nè de indiscretione redargueretur, cum quod egerat, per ordinem retulisset, hac ille voce respondit: Noli frater, pusillanimis esse, vel pro hac tua, quæ nunc est, infirmitate diffidere: potest enim Deus ex imis te ad altiora prouehere, & huius lacteolæ tuæ conuersationis infantiam, ad iuuenilis roboris incrementa firmare. Et adijciens ait: Nos etiam primò pedetentim cœpimus, sensimq; ad quod nos diuina pietas perducere voluit, licet imbecilles ac fragiles, educti sumus. Sicque factum est, vt non eum de immoderato seruore, sicut ille timebat, argueret, sed nè desperationi succumberet, tanquam qui minimum quid egisset, animum resoueret. Huius itaq; sancti senis exemplo faciendæ disciplinæ mos ad eum in nostris partibus inoleuit, vt non modò viri, sed & nobiles mulieres hoc Purgatorij genus inhiãter arriperent. Nam & relicta Techbaldi sublimis vtiq; generis, & non infimæ dignitatis, mihi aliquandò retulit, præfixam huius disciplinæ centum annorum se pœnitentiam peregisse.

In Epistola etiam ad Iohannem Priorem eremi, quæ iuxta Susa vicinum montem est constituta, cum eum, eiusq; subiectos ad extensionem in orationibus exhortatoriè prouocarem, dixi prius de quodam feruentissimo in amore Christi fratre nostro, Adam nomine, deindè Dominicum in exemplo subieci, ita inquit: Habemus autem quendam iuueniculum fratrem, qui confessus est, à capite vsq; ad finem psalterij eleuata se brachia tenere dum psallit, ita vt laquear tabulatum cellulæ manibus sæpè contingat, hac tamen discretione seruata, vt per quinquagenos psalmos ad momentum brachia extenta deponat, & protinus erigat. Habemus & alterum prouectioris ætatis, incuruū videlicet senem, & vt secretè tibi consistear, hic Dominicus est. Is itaq; quandam scriptiunculam reperit, vbi dicebatur, quòd si quis duodecim illic notatos psalmos, viciès quater, erectis in modum Crucis manibus, caneret, pro vno posset anno pœnitentiam regulariter compensare. Protinus ille in exercitium id quod dicebatur, arripuit, & duodecim illos psalmos extensis brachijs, sicut dictum est, viciès quater sub nullo prorsus interuallo, sed vno ductu quotidie decantabat. Scripsi super hoc & in alijs fortasè opusculis, quæ vel ad præsens defunt, vel facillè memoriæ non occurrunt. Itaque ab eorum replicatione, quæ scripta sunt, ad noua quælibet articulus transferatur.

Enimuerò quasi quidam diuinus ignis in eius pectore iugiter æstuabat, qui nunquam permittebat eum à spiritualis exercitij labore quiescere. Aliquandò namq; cum ego perquirem sacrosancto die Paschali, cæteris fratribus, iuxta morem, meridie quiescentibus, vtrum & ipse dormisset, ait: Certè, pater, dixi in corde meo: Quid mihi, tam longis adhuc noctibus, in die dormire? Extensis itaque in Crucis effigiem brachijs, psalteriū cœpi: Quo me sic stante decurso, signum protinus horæ Nonæ perfonuit. Hoc itaque modo iunxit victoriam Crucis cum gloria resurrectionis. Aliquandò cum de quotidianis, vt mos est, inuicem confabularem operibus, ait: Hac etiam nocte, quid mihi cõtigerit, manifesto. Nam dum solutus sopore surrexi, mox brachijs in modum Crucis extensis psalterium cœpi: cumque psalmis omnibus, & canticis, quæ sequuntur, hymnisq; decursis, eò loci iam essem, vt solo catholice fidei psalmo, & litanij deberem cuncta concludere, incidit in mētem, vt interim ista dimitterem, ac pro defunctis psalterium decantarem. Igitur brachia non deponens, ad defunctorum psalterium transij, quod iuxta morem per quinquagenos psalmos trifaria lectionum interpolatione distinxit. Quo sic expleto, ad id protinus, quod omiseram, redij, atque hoc, quod de primo psalterio reliquum erat, expleui. Cumque de tertio consequenter aggrediendo psalterio cogitarem, benefactum, vt ita dixerim, signū repente nocturnæ synaxis insonuit, quod me depositis vlnis officij cum fratribus celebrare cœgit, & certè nescio quo anni tempore noctes breuiores erant.

Aliquan-

Aliquantis porrò ante obitum annis, quasi nouum supplicij genus inueniens, virgarum scopas in corrigiarū scuticas vertit, semelq; gustato, quia duriores sunt, in his verberandi cōsuetudinem posuit. Hoc flagellum, si quando egrederetur ad seculum, portabat in sinu, vt vbiq; eum iacere contingeret, à verberibus non vacaret. Aliquando verò cūm loci occasio non praberet totum se posse exuere, per crura saltē & femora, per caput atq; ceruicem, sese non cessabat affligere. Circulis quoq; ferreis quatuor, quia sibi prae longa cōsuetudine iam viluerant, quatuor itē superaddidit, vt duobus in coxis, duobus consequenter in cruribus stringeretur. Enimvero lorica, & quibus utebatur, tanquā cilijs, vel lanca quolibet indumenta, post menses, siue post spatium prolixius abluebat, vt rubiginem deponeret, & aridis ingerendam membris vredinem non haberet. Porrò autem cūm omnes, qui in cellulis habitamus, hoc laboremus, vt pro muniendis à frigore pedibus vestimēta vsq; ad imum defluant pauimentū, hoc etiam nobis in eo intolerabile videbatur, quia cūm in eremo & ocreas nesciret & calceos, vestes tamen eius ad tibias vix medias descendebāt. Nudatus autem ad suscipiendam in capitulo disciplinam, quod scilicet nunquāmittere volebat, exesis ieiunio membris, & amatæ loricae mole detritis, Aethiopicā contraxisse nigredinem videbatur. Vestimenta verò lurida, & cariosa, vt itā dixerim, videbantur vetustate consumpta. Hoc mihi sēpē dicebat: In hoc psalmodia prouenit citò psallenti, si corde verba teneat, si quæ lingua loquitur, mēs veraciter comprehendat. Alioquin si cor vagatur, psalmodiorum cursus ad finem, lingua nunc fallente, nunc tepefcente, tardē perducitur. Aiebat etiam, quia somnum somnus adescat, & vigilias vigiliae pariunt. Nam corpus humanum, in quo paulatim prius enutritur, in hoc per incrementa postmodūm roboratur.

Sed hīc me quispiam fortasē redarguat, qui videlicet non tam, quem viuēdi ordinem vir sanctus habuerit, sed quibus miraculis in hac vita claruerit, audire festinat. Cui me breuiter hoc respondere sufficiat: Quoniam & Maria, & Iohannes Baptista miraculum fecisse non legitur, cūm tamē eorum vita non qualibet scriptura, sed Evangelio testate narretur. Quanquā Maria in solo partu, quem edidit, omnium proculdubio sanctorum virtutes ac signa præcellit. Hoc etiam inferam, quia vberiore fructum præbet audientibus sanctorum virorum mirabilis vita, quā ostensa miracula. Illa siquidem exigit imitationem, ista solam ingerunt admirationem. Miracula docent, quomodo illi, sancti fuere: vita verò insinuat, qualiter & nunc homines fieri valeant sancti. Propterea qui miraculum queris, non ne tibi videtur esse mirabile, hominem fragili adhuc carne circumdatum, Angelitū (vt itā loquar) viuere, ad eō vt inter quamplurima hominum millia, vix vnum ei similem valeas reperire? Et certe quamplures hodiē sunt inferioris vitæ, per quos Deus omnipotens dignatur virtutem ostendere.

Iesu teste, non mentior, quia necdūm tres menses elapsi sunt, ex quo ad me in Samugni videlicet eremo diuersantem, duo adolescentes monachi venerunt, quorū alter de Spoletina monarchia, alter verò de Venetiæ dominio, Polensī videlicet vrbe, oriundos se esse dixerunt. Sed Venerus, vocabulo Michaël, sicut nobis in confessione perhibuit, in ipso suæ conuersionis initio, circulo ferreo sub hac desiderij sui pactione se constrinxit, rogans Dei omnipotentis obnixē clementiam, vt cūm locum salutis suæ congruum reperiret, confestim ille circulus frangeretur. Porrò autem ipso die, quo eremum nouus hospes ingressus est, vix post trium horarum spatium, dum beati Benedicti regulam, sicut est idiota, vt cūquē syllabatūm legeret, repente compunctionis eum spiritus in lachrymas soluit, eodemque momento circulus ille fractus apparuit. Quod miraculum quoniam alibi iam nos descripsisse meminimus, celeriter transcurrentes, sequens aliud, quod necdūm literis insertum est, enucleatiū digeramus.

Paulopost naq; Rauennam vrbe, me iubente, perrexit, vt farcinulas suas, quas ibi de nauī prodiens reliquerat, exporraret. Illic itaque apud fabriles officinas nouæ ferreorum nexuum argumenta confinxit, multisque se vinculis per diuersa membra ipse sibimet index & reus, violenter arctauit. Nam duo pendebant vincula ceruicē tenens per humeros altrinsecūs, hinc ad sexum, illinc ad femē: duos verò in coxalibus circulos, duos suscepit in vlnis. Vndiquē igitur tam multiplici constrictione vallatus, ad nos redijt: secretē, quod circa se factum fuerat, ostendit: ne ve, quæ fecerat, immutarē, vix tandem voti compos obtinuit. Sed cūm hæc illum vltra vires tormenti

Cccc ta gra-

Cap. 13.
Scutica se
minē flagel-
lit.

Eccē quāris
afflictioni-
bus carnis
cōcupiscen-
tiam calcā-
rit.

Nota vim
cōsuetudi-
dis.

Cap. 14.

Part^o S. Ma-
rie miracu-
la omnia
antececellit.

Angelitū,
pro Angeli-
ce.

Cap. 15.

Miraculū.

Cap. 16.

En vt studēt
sancti homi-
nes doman-
dæ carni.

ta grauarent, & ex attritis carnibus iam iam fœtor erumperet, insupèr accessit, quod cor fratris gloriam respicientis acrius perturbauit. Cœpit enim huius mysterij fama prorumpere, & prius per fratrum, deindè per ora superuenientium quorumlibet uolitare. Rogauit itaque omnipotentis Dei misericordiam, ut quid sibi super hoc cœpto placeret, per suæ misericordiæ indicium euidentè ostenderet. Interim uerò dum huiusmodi precibus frequenter insisteret, bis per somnium cōfortatus, audiuit, quia ferramēra illa iam essent diuinitus resoluenda. Porrò autem in festiuitate beatorum Apostolorum Simonis & Iudæ, quam nuperrimè celebrauimus, dum nocturno cum fratribus interesset officio, repente duo illa ferramenta, quæ super humeros posita, utrinquè inferius dependebant, ventremq; cum renibus coarctabant, prorsus effracta sunt, & vnum in duas, alterum in tres diuisum est partes. Cæteri uerò circuli, non quidem per partes abrupti, sed ita laxati sunt, & quidam facti sunt tam mollita lenitate flexibiles, ut quodammodò non tam ferrei, quam plumbei viderentur, adeò ut etiamsi uellet, defluentibus eis ac prolabantibus, adstringere se ultra non posset. Sic frater, qui sanctæ deuotionis esuanti fuerat ardore constrictus, pio Dei iudicio est mirabiliter absolutus. Quid ergò magnum, si per Dominicum, mirabilem uidelicet virum, signum aliquod uoluisset ostendere, cum in ipso tyronatus exordio per hunc iuuenulum duo miracula dignatus est exhibere, ac laudabilius sit fortia peregisse, quam noua? Vnde Dauid cum præmississet, Mirabilis Deus in sanctis suis: protinus addidit, Ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ. Non ait, Signa, siue prodigia: sed, Ipse dabit virtutem & fortitudinem.

Omnes circuli & ferramenta eius diuinitus resoluitur.

Psal. 67.

Cap. 17.

Diuina uirtio in iniqua iudicè

Iacob. 3. Cautela magna uirtus Dominicus in uerbis suis.

Cap. 12.

Magna humilitas eius.

Cap. 19.

Laborat dolore stomachi.

Cum Romanus quidam, Stephanus nomine, iudex sacri palatii, summam præsentatatis administraret Auximi, exigente causa, Dominicus ad eum uenit, eumque super quadam eremi possessione, quam ex iure Sedis Apostolicæ detinebat, obnixè rogauit. Quem ille, utpotè nulla uestium compositione festiuum, despiciens spreuit, eique nil eorum, quæ poscebat, indulxit. Cumq; sibi à circumstantibus diceretur, Noli eum tam durè suscipere, sanctus enim uir est: ille tanquam euomens, ait: Sit sanctus, ut uultis: sed beatus Petrus certè sanctior est, cuius ego causam in hac administratione defendo. Igitur impos cœpti Dominicus, redit ad cellulam. Ille quoque post paululum reuersus est Romam. Porrò puer quidam despiciabilis, qui ad exequendum quodcumque negocium in administratione remansit, quicquid Dominicus petierat à iudice, cuncta reuerenter impleuit. Iudex autem non diu post, quam ad propria repedauit, hostilibus gladijs perfoctus interiit, multasque diuitias, quia sobolem non habebat, extraneis hæredibus dereliquit. Erat præterea Dominicus valdè cautus in uerbis, ut aptè sibi congrueret illa sententia, qua Iacobus Apostolus ait: Si quis in uerbo non offendit, hic perfectus est uir. Nam si quando quæreretur, quanta diei hora esset, nunquam absolutè dicebat, quanta esset, sed cum hoc additamento semper: Propè tertia hora est, propè sexta hora. Inquisitus à me, cur semper ita diceret: In hoc, inquit, mendacium caueo: nam siue sit hora transacta, siue adhuc fortassis imminet, propinqua tamen est, quæ uidelicet à momento, in quo loquimur, non elongatur.

Habebat aliquandò cellulam iuxta monasterium, quod dicitur Coniunctuli. In uigilia itaque Dominicæ natiuitatis, cum tota præcedenti Quadragesima mansisset inclusus, tantisque ieiunijs atque laboribus esset uehementer afflicus, inuitante gloria solennitatis egressus, Abbati loci humiliter præcidit, veniam petijt, actus suos & cogitationes lachrymabiliter accusauit. Ille autem, ut erat inexpertus, lenis moribus, & consilijs spiritualibus insuetus, cum sibi sufficeret unum psalmum, vel perexiguam quid imponere, præcepit ut pro his, quæ confessus fuerat, triginta psalteria decantaret. Qua nimirum ille sententia, uelut sagitta percussus, ad cor redijt, atque hoc prouenisse ex diuini dispositione iudicij deputauit. Itaque regressus in cellulam, nunquam prodijt, donèc præfixum indicæ pœnitentiæ canonem instantissima sedulitate persoluit.

Solebat autem per interualla, licèt parcissimè, uinum bibere: sed longè antè, quam defunctus est, decreuit ab eo penitus abstinere. Ut itaque iam, ommissis cæteris, ad obitum ueniamus, patiebatur grauedinem stomachi, crebris insupèr capitis doloribus cruciatur. Et quoniam alterum sæpè procedit ex altero, proposuit ad purgandum stomachum, antidoti sumere poculum. Sexta igitur feria per continuum diem uix desijt uel modulandis psalmis insistere, uel corrigiarum se ictibus flagellare. Noctè uerò, sopore deposito, suscepit antidotum: deindè cœpit angustiari, & de stomachi dolore

lore grauiter conqueri. Post decursum itaq; nocturnæ synaxis officium, post matutinos hymnos, cum prima iam hora sibi à fratribus, qui aderant, cantaretur, sanctum Deo spiritum reddidit. Inuenerunt autem & alteram lorìcam, præter eam, qua indutus erat, lateribus eius sindonis more substratam. Vnde suspicati sunt fratres, hoc sibi præter consuetudinem nullatenus accidisse, sed sub se eam sanum quoq; tenere conuicuisse, super quam videlicet & in infirmitate iacebat. Somniauit autem tunc quidam frater de me, quod oculorum lumen amiseram. Quod dum ego Hildeprando, venerabili Romanæ Ecclesiæ Archidiacono in Lateranensi palatio retulisset: Nequaquam, inquit, vt times, hoc tibi propinquæ est mortis indicium: sed familiaris tibi aliquis extinguetur, qui tibi & charus sit sicut oculus, & lumen tuum ac splendor in bonis operibus videatur. O verum, sed amarius omni felle præsagium. Tertio die, postquam Romanis mœnibus sum egressus, eccem mihi relatio crudelis occurrit, quæ mihi nil minus opinanti, cæcatum me remansisse perhibuit, dominum scilicet & illuminatorem meum Dominicum, ex hoc seculo nuper egressum. Illic mihi liquidò patuit, dum ille petijt lucis aethorem, in tenebratum me remansisse caligine. Fratres autem corpus eius, nè à vicinis monachis eorum raperetur è manibus, in eadem, in qua defunctus est cellula, defossa humò celeriter obruerunt. Nos autem ipso die Dominico, quo eremum ingressi sumus, sanctum corpus indè sublatum reuerenter, vt dignum erat, in capitulo sepeliuimus. Et cum nonus esset depositionis eius dies, prædictum corpus sanum illibatamque reperimus.

Felix eius
excessus è
vita.

1. Hildeprandus fuit postea Gregorius VII. Pontifex Romanus.

Post nonum diem manet corpus eius incorruptum.

Eant nunc, qui carnis suæ delectantur illecebris, medullas absorbeant voluptatum, & occisionis victimæ ad æternum nutriantur incendium. In superbiæ se cornibus eferant, ventilent innocentes, ad votum molliter viuant, vt eorum postmodum penitus semper vlcera amarescant. Nunc velut infrènes equi per voluptatum suarum prata discurrant, vt post eorum manus & brachia distractionis extremæ lorica cohibeant. Dominicus autem noster stigmata Iesu portauit in corpore, & vexillum Crucis non tantum in fronte depinxit, sed cunctis etiam vndiq; membris impressit. Existus & aridus ab humore calami & iunci vberibus, cælestis gratiæ meruit imbribus irrigari. Hic ferrea lorica præcingitur, illic niueis Angelicæ gloriæ vestibus decoratur. Hic duritia cubilis atteritur, illic molli Patriarcharum gremio confouetur. Tota hæc vita facta sibi parasceue Crucis, illic autem festiuus & splendidus æternam celebrat gloriam resurrectionis. Nunc inter ignitos supernæ Hierusalem lapides emicat: nunc ornatus victoriarum suarum titulis, æterna laude triumphat, atq; in illa beatorum ciuium iucunda societate coniubilat. Obijt autem beatus Dominicus pridè Idus Octobris, regnante Domino nostro Iesu Christo, qui cum patre & spiritu sancto viuut & regnat in secula seculorum, Amen.

Cap. 20.

Galat. 6.

Tota vita parasceue Crucis sibi fuit.

VITA S. OSVVALDI VVIGORNIENSIS EPI
SCOPI, QUAM QUIDAM AIUNT SCRIPSISSE SENATUM
Braunium, Vvigorniæ monachum, circa annum Domini 1170. sed
eius nomen Codex noster non habet. Est autem fideliter con-
scripta. Stylus nonnihil correximus passim.

SANCTVS Osuualdus Episcopus, nobilissima stirpe ortus, forma corporis eleganti fuit. Cum adhuc puer esset, iuxta Martirologia. pueriles vitare ineptias, & ad sanctitatis opera atq; studia sese applicare coepit. Patrum habuit sanctum Odonem Cantuariensem Archiepiscopum, prudentia & discretionè sublimem, moribus grauem, iustitia insignem, & in omni actione sua circumspexit: cui etiam à parentibus suis Osuualdus commendatus est literis imbuendus, & bonis exemplis optimisque moribus conformandus. Cumque tum prophanis, tum Diuinis literis apprime eruditus esset, Vintoniensis Canonicus effectus est. Vbi cum alij, posthabito vitæ & ordinis sui instituto, prauis animi cupiditatibus laxarent habenas, ille constanter ad præscriptum vitæ Canonicorum sese gerebat. Non multo

Octobris 15.

Obijt autè 28. Februa-

rij, vel 29. Cap. 11.

Odo Cætuariensis Episcopus, patru' Osuualdi.

fit canonicus S. Osuualdus.